

Suosituksessa seurassa

Kouluajoilta muistuu mieleeni Egyptin presidentti Nasser ja hänen valtava kansansuosionsa. Nasser sai vaaleissa yleensä yli 99 prosentin kannatuksen, joskus jopa 99,9 %. Egyptin viranomaiset julkaisivat vakavissaan tällaisia vaalituloksia. Perehtyessäni tarkemmin uutisiin huomasin, että Nasser oli vaalien ainoa ehdokas. Mutta siltikin?

Samanlaisia kannatuslukuja julkaistiin myös Neuvostoliiton ja muiden Itäblokin maiden vaaleista. Niistä kyllä tiedettiin, että ehdokkaita kuhunkin paikkaan oli aina vain yksi ja että äänestäjän piti ennen lapun uurnaan pudottamista näyttää se virkailijalle. Muutamissa Neuvostoliiton jäänteinä muodostuneissa maissa näkee vielä hallitsijoiden sataa prosenttia hipovia kannatuksia.

Oma Kekkosemme oli aikanaan myös demokratiaan ”liian” suosittu, vaikkei päässyt lähellekään Nasserin lukuja. Kekkonen joutui tyytymään parhaimmillaankin reiluun 50 prosentin kannatuksen.

Pressojen korkeat kannatusluvut kiinnostivat, ja keräilin niistä vähän tilastoakin. Homma sai lisää virtaa, kun kotikaupunkimme puolivallaton Sauli valittiin toiselle kaudelleen vuonna 2018 jo vaalien ensimmäisellä kierroksella. Hän sai lähes 63 % äänistä.

Voiko tällainen olla mahdollista demokraattisessa maassa? Tasavallan presidentin valtaoikeuksia on karsittu rajusti, mutta silti. Myös muutamat asiantuntijat älähtivät. Presidenttimme kilpailee suosiossa Uzbekistanin ja Turkmenistanin johtajien kanssa!

Sittemmin Niinistön galluptyytyväisyys on kasvanut uskomattomaan 90 prosenttiin. Hesarin toimittaja Saska Saarikoski ehti harmittavasti ennen minua pohtimaan ongelmaa. Marraskuun kuukausiliitteessä julkaistiin pitkä artikkeli ”Maailman suosituin presidentti”.

Mainiossa jutussa verrattiin presidentti Niinistön suosiota muiden maiden presidentteihin. Jotkut kannatusluvut olivat vaalituloksia ja jotkut galluppeja. Artikkelin oli kuvitettu Klaus Welpin veikein kuvin. Pääkuvassa Sale poseeraa kuin keisari Aleksanteri I konsanaan.

Amerikkalainen tutkimuslaitos Freedom House selvittää ja vertailee maiden vapautta. Tutkimuksessa otetaan huomioon niin poliittiset olosuhteet kuin kansalaisyhteiskunnatkin. Vaikka Freedom House saa suuren osa rahoituksestaan USA:n budjetista, se ei anna jenkeille läheskään täysiä pisteitä.

Freedom Housen raportin mukaan maailmassa on vain kolme maata, jotka saavat olojen vapaudesta täydet pisteet: Suomi, Ruotsi ja Norja. Valtaosa Länsi-Euroopan maista on myös väritetty vihreällä. Mahtava naapurimme, entiset Aasian neuvostotasavallat ja Kiina lymyävät rupusarjassa.

Presidenttien suosituimmuuslistan neljä ensimmäistä sijaa menee selvästi yli 90 prosentin luvuilla Ruandan, Turkmenistanin, Egyptin ja Päiväntasaajan Guinean pressoilta. Nämä maat ovat epävapaita.

Seuraavina, myös yli 90 prosentilla tulevat Islannin Jóhannesson ja meidän Niinistömmme. Maat kuuluvat vapauslistan kärkeen, mutta kummankin maan pressoilta on vähän poliittista valtaa. Sitten taas seuraa odotettua joukkoa: Uzbekistan, Syyria, Azerbaidžan, Valko-Venäjä ja sitä rataa.

Kun tarkastellaan presidenttien suosiota, pitää ottaa huomioon maan poliittinen vapaus, valintatapa ja erityisesti valta. Jos presidentillämme olisi samat valtaoikeudet kuin vaikkapa Ranskassa tai USA:ssa, pitäisikö alkaa huolestua.

pajen.fi